

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

Сучасні концепції суспільної географії

(назва дисципліни)

підготовки _____ **магістра** _____
(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **А4.07 Середня освіта (Географія)** _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньої-професійної програми _____ **Середня освіта (Географія)** _____
(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ» підготовки *магістра*, галузі знань *A Освіта*, спеціальності *A4 Середня освіта*, за освітньої-професійною програмою *Середня освіта (Географія)*.

Розробник: Пугач С. О. доктор географічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії

Погоджено

Гарант освітньо-професійної / освітньо-наукової / освітньо-творчої програми:

Потапова А. Г.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії
Протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

Погребський Т. Г.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань: А Освіта Спеціальність: А 4 Середня освіта Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія) другий (магістерський) рівень освіти	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання – 1
		Семестр – 1
		Лекції – 20 год.
		Практичні – 22 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота – 70 год.
		Консультації – 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Викладач	Пугач Сергій Олександрович
Науковий ступінь	Доктор географічних наук
Вчене звання	Професор кафедри економічної та соціальної географії
Посада	Професор кафедри економічної та соціальної географії
Телефон	+380501411548
e-mail	sergiy.puhach@vnu.edu.ua
Дні занять	https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен понеділок четвер 13.25-14.45, аудиторія С-620

III. Опис освітнього компонента

Анотація курсу

Освітній компонент «Сучасні концепції суспільної географії» є складовим елементом багатогранного циклу професійної підготовки майбутніх фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань А Освіта, спеціальності А 4 Середня освіта, освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія)».

У результаті вивчення ОК студенти отримають знання про предметну область суспільної географії, провідні світові концепції та теорії у галузі суспільної географії, особливості розвитку суспільно-географічної думки у різних країнах світу. На основі знань з теорії, історії та методики суспільної географії, студенти отримають можливість для глибшого розуміння основних понять, категорій, законів і закономірностей територіальної організації

суспільства, просторової диференціації природного середовища, населення та його господарської діяльності.

Пререквізити

Здобувачі освіти повинні мати загальні знання з географії та природничих наук.

Постреквізити

Даний ОК є теоретико-методичним базисом для подальшого вивчення комплексних та синтетичних суспільно-географічних дисциплін, а також предметів спеціалізації. Дисципліна також акцентує увагу на обов'язкові географічні аспекти для вивчення у закладах загальної середньої освіти.

Освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення ОК «Сучасні концепції суспільної географії»: «Соціально-економічний потенціал регіонів світу», «Педагогічна практика», «Теорія сталого розвитку», а також ОК вільного вибору. Набуті здобувачами знання та навички активно використовуються студентами для написання магістерських робіт.

Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання ОК «Сучасні концепції суспільної географії» є на основі передового географічного досвіду, дати основи знань з теорії, історії та методики суспільної географії як фундаментальної науки, сприяти формуванню у майбутніх фахівців з географії основних понять, категорій, законів і закономірностей територіальної організації суспільства, просторової диференціації природного середовища, населення та його господарської діяльності, розкрити сутність географічних процесів та явищ.

Основними завданнями ОК «Сучасні концепції суспільної географії» є:

- формування уявлення про предметну область суспільної географії з позиції науковців різних країн;
- вивчення провідних світових концепцій та теорій у галузі суспільної географії,
- огляд особливості розвитку суспільно-географічної думки у різних країнах світу;
- виявлення витоків української суспільної географії та основних закордонних впливів;
- аналіз суспільно-географічної методологій та методики у національних географічних школах країн світу;
- дослідження особливостей викладання географії в університетах світу.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, формування котрих забезпечує освітній компонент «Сучасні концепції суспільної географії»:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.
- ЗК3. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.
- ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.
- ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.
- ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ФК2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.
- ФК6. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу.
- ФК 8. Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.
- ПК1. Здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні природничо-географічні, суспільно-географічні, картографічні, психолого-педагогічні знання та навички.
- ПК3. Здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх.
- ПК4. Здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, що включають новітні наукові здобутки у сфері професійної педагогічної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем.
- ПК5. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом.
- ПК6. Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання

Згідно з результатами вивчення освітнього компонента «Сучасні концепції суспільної географії» здобувач освіти:

- РН1. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.
- РН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.
- РН9. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.
- РН11. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу.
- РН13. Демонструє здатність діяти автономно і в команді.
- РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.
- ПРН1. Розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків.
- ПРН3. Знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організовувати дослідницьку роботу.
- ПРН4. Обґрунтовує вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіє методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструє вміння організовувати дослідницьку роботу здобувачів освіти.
- ПРН5. Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори.
- ПРН6. Демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.
- ПРН7. Здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, інформаційно-комунікаційні технології.

Soft skills

У процесі вивчення освітнього компонента формуються наступні soft skills, які важливі для майбутньої професійної діяльності:

- *аналітичне критичне мислення* – уміння аналізувати просторову інформацію, відокремлювати головне від другорядного, перевіряти достовірність даних, робити висновки та виявляти закономірності;

- *увага до деталей* – робота з картами вимагає точності, уважності та акуратності;

- *комунікаційні навички* – здатність пояснити результати аналізу й візуалізації картографічними продуктами для різної аудиторії (науковців, управлінців, громадськості);

- *командна робота* – географічні проекти часто виконуються у в міждисциплінарних групах (географами, екологами, урбаністами, ІТ-спеціалістами тощо);

- *проблемно-орієнтоване мислення* – пошук рішень для реальних просторових завдань. Формулювання завдань та пошук оптимальних рішень за допомогою просторового підходу;

- *цифрова грамотність та адаптивність* – уміння швидко освоювати нові програми та технології для роботи з просторовими даними. Робота з геоінформаційними системами (ГІС). Використання цифрових інструментів для аналізу просторових даних.

Структура освітнього компонента: денна форма здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекцій.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи географічних вчень						
Тема 1. Предметна область та структура суспільної.	20	4	2	12	2	ДС, РЗ, ІРС /10
Тема 2. Історія розвитку суспільної географії	19	4	2	12	1	ДС, РЗ, ІРС /10
Тема 3. Генетичні та функціональні закони та закономірності суспільної географії	19	2	2	14	1	ДС, РЗ, ІРС /10
Разом за модулем 1	58	10	6	38	4	30
Змістовий модуль 2. Теорії та концепції суспільної географії						
Тема 4. Географо-екологічні теорії та концепції	17	2	4	10	1	ДС, РЗ, ІРС /10
Тема 5. Географо-демосоціальні теорії та концепції	17	2	4	10	1	ДС, РЗ, ІРС /10
Тема 6. Географо-економічні теорії та концепції	17	2	4	10	1	ДС, РЗ, ІРС /10
Тема 7. Географо-політичні теорії та концепції	19	4	4	10	1	ДС, РЗ, ІРС /10
Разом за модулем 2	70	10	16	40	4	40
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота №1						МКР/ 15
Модульна контрольна робота №2						МКР/ 15
Всього годин / Балів	120	20	22	78	8	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема
1.	Хорологічна школа в СГ
2.	Внесок у СГ акад. К. Воблого
3.	Роль акад. М. Грушевського у розвитку української суспільної географії
4.	Внесок у СГ П. Чубинського
5.	Три генетичні джерела сучасної суспільної географії
6.	Економіко-географічний напрямок у СГ
7.	Антропогеографічний напрямок у СГ
8.	Формально-теоретичний напрямок у СГ
9.	Академік С. Рудницький як основоположник української географії
10.	Внесок проф. В. Кубійовича у СГ України
11.	Внесок проф. А. Синявського у СГ України
12.	Внесок проф. В. Садовського у СГ України
13.	Внесок К. Ріттера у розвиток СГ
14.	Географічні відомості у “Скіфії” Геродота
15.	Поняття про енерговиробничий цикл

16.	Поняття про ментальні карти
17.	Концепція сталого розвитку у СГ
18.	Суспільно-географічні територіальні процеси
19.	Категорія “території” в СГ
20.	Теорія “полосів зростання”
21.	Поняття про потенціал території
22.	Поняття про закони та закономірності у СГ
23.	Поняття про системи розселення
24.	Симплекси як форма геопросторової організації
25.	Властивості території
26.	Соціальні функції території
27.	Метричні характеристики території
28.	Геосферний та діяльнісний підхід у СГ
29.	Картографічний метод у СГ
30.	Дистанційний метод у СГ
31.	Геоecологічна концепція меж розвитку у СГ
32.	Геоecологічна концепція посибілізму у СГ
33.	Геоecологічна концепція пробабілізму у СГ
34.	Суть геополітичної теорії “Третього Риму”
35.	Гуманізація та екологізація СГ
36.	Теорія центральних місць В. Кристаллера
37.	Економічний детермінізм у СГ
38.	Географічний детермінізм у СГ
39.	Балтійсько-Чорноморська доктрина С. Рудницького
40.	Штандортні теорії у сільському господарстві

Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодилися виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до частини 4 статті 42 Закону України «Про освіту» основними видами порушення є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Роботи, у яких виявлено плагіат, так само як і однакові роботи різних здобувачів освіти, не оцінюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Поточний контроль засвоєння навчального процесу за темами освітнього компонента здійснюється під час проведення практичних занять згідно з

розкладом. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультаціях, а також з використанням ресурсів електронного курсу на платформі Moodle, відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для усіх здобувачів освіти у визначений викладачем час. З графіком консультацій можна ознайомитися на кафедрі та на електронному курсі на платформі Moodle. Кінцевий термін перескладання та ліквідації заборгованості обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» (<https://is.gd/9K8w1s>).

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

У межах навчального року Університет може визнати результати навчання, набуті в неформальній та/або інформальній освіті, в обсязі не більше як 25 % загального обсягу кредитів, передбачених ОП.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали

Здобувачі освіти, які активно займаються науковою роботою, беруть участь конкурсах наукових робіт можуть отримати додаткові бали:

Види наукової та практичної активності здобувачів освіти	Кількість балів
Публікація наукової статті здобувачів освіти у фаховому періодичному виданні наукових праць в межах тематики освітнього компонента	20
Виступ на міжнародній, всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді в межах тематики освітнього компонента (одноосібна публікація)	до 10
Виступ на міжнародній, всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді в межах тематики освітнього компонента (в співавторстві)	5
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів або інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента	до 15
Участь у першому (університетському) етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт 40 балів. Тема наукової роботи дотична до тем змістовних модулів	до 30

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремих його завершальних етапах у формі іспиту.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за дві модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування (максимум – 30 балів) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 70 балів).

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу у т.ч. і матеріал самостійно, виконали практичні роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді контрольної роботи, завдання якої обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання студентами. Контрольна робота складається з 3 теоретичних питань. За кожну правильну відповідь студент отримує 5 балів (разом – 15).

Оцінювання здійснюється відповідно до чинного Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-лесі-у>).

Якщо у підсумку виконання усіх видів навчальної роботи з даної дисципліни студент набирає не менше 75 балів, то вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає екзамен. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Екзаменаційна оцінка визначається в балах (від 0 до 30) за результатами виконання екзаменаційних завдань. В білеті 3 завдання, кожне з яких оцінюється у 10 балів.

На екзамен виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

До екзамені не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше ніж 35 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

Від 75 до 100 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи. Робота виконана вчасно, повністю відповідає поставленому завданню; отримані правильні результати; звіт виконано охайно; висновки до роботи повні, самостійні та обґрунтовані, відсутні логічні, граматичні та стилістичні помилки; наявні правильно оформлені посилання на джерела; на захисті здобувачем освіти продемонстровано розуміння як загального результату, так і кожного етапу роботи; здобувач знає нормативну базу, вільно володіє основними категоріями освітнього компонента, здатен пояснювати природу та зміст основних явищ і процесів, аргументовано викладає зміст навчального матеріалу, вміє доводити проблему, посиляючись на власні міркування, наукові джерела та дані, отримані за допомогою доступних інформаційних технологій і баз даних, вирішує складні проблемні

завдання. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 75 до 100 % тестових завдань.

Від 50 до 75 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи. Робота виконана вчасно, загалом відповідає поставленому завданню; в отриманих результатах та висновках наявні незначні недоліки; у звіті є несуттєві помилки як в змісті, так і в оформленні; на захисті здобувачем освіти загалом продемонстровано розуміння загального результату та кожного етапу роботи, проте наявні несуттєві помилки; здобувач освіти самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, допускає несуттєві помилки коли пояснює природу та зміст основних явищ і процесів; загалом демонструє вміння проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Під час поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 50 до 75 % тестових завдань.

Від 25 до 50 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи. Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 50 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки є неповними та недостатньо обґрунтованими; під час захисту роботи здобувач освіти припускається суттєвих помилок. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 25 до 50 % тестових завдань.

Від 1 до 25 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи. Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 25 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки поверхневі та необґрунтовані; на захисті роботи здобувач освіти фрагментарно демонструє розуміння загального результату та кожного етапу роботи. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено менше 25 % тестових завдань.

Розподіл балів

Поточне оцінювання: максимальна кількість балів – 70.

Практичні роботи – 10 балів (теми 1-3, ЗМ 1), 5 балів (теми 4-7, ЗМ 2) за кожну.

Підсумкове оцінювання: максимальна кількість балів – 30.

Модульна контрольна робота № 1 – максимальний бал 15.

Модульна контрольна робота № 2 – максимальний бал 15.

Комунікація

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

1. Очне спілкування у аудиторіях згідно розкладу.
2. Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).
3. Група у Viber (будь-який месенджер за вибором студентів), яка створюється старостою і працює впродовж вивчення освітнього компоненту.
4. Індивідуальні консультації в аудиторії (згідно розкладу консультацій).

Орієнтований перелік теоретичних запитань до екзамену

1. Поняття про предмет та об'єкт дослідження науки.
2. Об'єкт дослідження суспільної географії.
3. Предмет дослідження суспільної географії.
4. SGK як інтегральний об'єкт дослідження суспільної географії.
5. Суть поняття „територіальна організація”.
6. Структура суспільної географії.
7. Класифікація суспільно-географічних дисциплін за О. Шаблієм.
8. Зв'язки суспільної географії з іншими науками.
9. Функції суспільної географії.
10. Періодизація розвитку світової суспільної географії.
11. Класичний період розвитку світової суспільної географії.
12. Давньогрецький та давньоримський період розвитку суспільної географії.
13. Арабська суспільна географія.
14. Суспільна географія епохи Великих географічних відкриттів.
15. Новий період розвитку світової суспільної географії.
16. Німецька національна географічна школа.
17. Французька національна географічна школа.
18. Новітній період розвитку світової суспільної географії.
19. Світова суспільна географія другої половини XX ст.
20. Поняття про науковий метод.
21. Система методів дослідження. Групи методів суспільної географії.
22. Філософські методи.
23. Загальнонаукові методи.
24. Традиційні загальнонаукові методи.
25. Сучасні (модерні) загальнонаукові методи.
26. Конкретно-наукові методи.
27. Міждисциплінарні конкретно-наукові методи.
28. Спеціальні конкретно-наукові методи.
29. Суть поняття „територіальна організація суспільства”.
30. Структура ТОС.
31. Ієрархічні рівні ТОС.
32. Стадії розвитку ТОС.
33. Концепція територіальних структур. Типи територіальної структури.
34. Географічне місце. Географічний простір.
35. Суть поняття „суспільно-географічне положення”.
36. Типізація суспільно-географічного положення.
37. Методи дослідження суспільно-географічного положення.
38. Типізація суспільно-географічного положення за композиційним відношенням.
39. Типізація суспільно-географічного положення за спеціалізацією діяльності людини.
40. Суть поняття „суспільний поділ праці”.
41. Суть поняття „територіальний (географічний) поділ праці”.
42. Умови та чинники географічного поділу праці.
43. Територіальна спеціалізація. Показники для її визначення.

44. Види та масштаби географічного поділу праці.
45. Міжнародний географічний поділ праці.
46. Суть поняття „суспільно-географічне районування”.
47. Суть поняття „суспільно-географічний район”.
48. Визначення поняття „суспільно-географічний район” та його ознаки за О. І. Шаблієм.
49. Фактори та принципи суспільно-географічного районування.
50. Структури суспільно-географічного району.
51. Види районів та районування.
52. Значення суспільно-географічного районування.
53. Географічне середовище, як сфера існування людини.
54. Географічний детермінізм та посибілізм.
55. Суть поняття „природокористування”.
56. Стратегії природокористування. Методи управління природокористуванням.
57. Природні умови та природні ресурси.
58. Класифікації природних ресурсів.
59. Принципи економічної оцінки природних ресурсів.
60. Значення промисловості в господарстві. Поняття про галузь промисловості.
61. Фактори територіальної організації промисловості.
62. Форми суспільної організації промислового виробництва.
63. Функціонально-галузева структура промисловості.
64. Теорії трьохсекторної (чотирьохсекторної) структури економіки
65. Суть поняття „енерговиробничий цикл”.
66. Охарактеризувати основні міжгалузеві промислові комплекси.
67. Функціонально-територіальна структура промисловості.
68. Елементи територіальної структури промисловості.
69. Галузеве та територіальне управління господарством.
70. Поняття „народонаселення”.
71. Суть понять „демографічний вибух” та „демографічна криза”.
72. Суть поняття „демографічна політика”.
73. Чисельність населення України та світу.
74. Природний рух населення.
75. Міграції населення.
76. Типізація міграцій населення.
77. Статеві-вікова структура населення. Трудові ресурси.
78. Закони народонаселення.
79. Теорія демографічного переходу.
80. Типи відтворення населення.
81. Урбанізація.
82. Суть понять „культура” та „цивілізація”.
83. Цивілізаційний розвиток людства.
84. Поняття про людські раси. Поняття про етноси.
85. Світові та регіональні цивілізації.
86. Елементи культури. Географія світових культур.

87. Політична географія як наука.
88. Форми організації держав.
89. Класифікація держав за формою правління.
90. Класифікація держав за формою державного устрою.

VI. Шкала оцінювання

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Методичне забезпечення курсу, рекомендована література та Інтернет-ресурси

Методичне забезпечення курсу

1. Лажнік В., Пугач С. Зарубіжні теорії суспільної географії: методичні рекомендації до практичних занять для студентів денної форми навчання. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2023. 46 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22608>
2. Мандрик І. П., Пугач С. О. Регіональна економічна і соціальна географія світу : Методичні рекомендації до виконання практичних робіт. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2023. 51 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22131>
3. Пугач С. О., Лажнік В. Й. Географія промисловості : навчально-методичний комплекс дисципліни. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2024. 79 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/24658>
4. Пугач С., Мандрик І. Географія промисловості : конспект лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. 114 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22333>

Література Основна

5. Методи суспільно-географічних досліджень: навчально-методичне видання / за ред. К. Мезенцева. Київ: Видавництво «Фенікс», 2021. 100 с. URL: <https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2021/11/methods.pdf>
6. Мезенцев К., Кононенко О. Суспільно-географічна районологія: навчально-методичний комплекс. Київ, 2023. 98 с. URL: <https://geo.knu.ua/wp->

Додаткова

7. Лажнік В., Пугач С. Компактність територіальних громад Волинської області в контексті просторового планування. *Економічна та соціальна географія*. 2024. № 92. С. 93–103. <https://doi.org/10.17721/2413-7154/2024.92.93-103>
8. Пугач С. О. Проблеми вивчення та використання географічних інформаційних систем на географічних факультетах у ЗВО України. *Картографія та вища школа: роль у сучасному світі* : мат. VI Всеукр. наук.-практ. конф. , присв. 75-й річниці від народження проф. В. О. Шевченка, м. Київ, 23-24 квіт. 2024 р. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2024. С. 25–28.
9. Пугач С. О., Мизюк С. А. Картографування закладів загальної середньої освіти, як основа оптимізації освітнього комплексу. *Інноваційні дослідження та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті* : зб. тез доп. учасників Міжн. наук.-практ. конф. м. Рівне, 19 жовт. 2023 р. Рівне, 2023. Ч II. С. 150–152.
10. Пугач С. Соціальний простір як об'єкт географічних досліджень та роль комунікацій у його конструюванні. *Економічна та соціальна географія*. 2020. Вип. 84. С. 4-12. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-7154/2020.84.4-12>.
11. Пугач С. Тракткування «уявних» просторів у науковій літературі. *Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів*: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. / за ред. Ю. М. Барського, м. Луцьк, 11–12 лист. 2022 р. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. С. 12–14.
12. Пугач С., Мезенцев К., Добровольська Н. Просторовий вимір мережі мобільного зв'язку – кейс мережі Vodafone у Західній Україні. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 1. С. 59–66. <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2023.1.06>
13. Світличний О. О., П'яткова А. В., Муркалов О. Б. Геоінформаційні технології в географії – освіта, наука та практична діяльність. *Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки*. 2023. Т. 27. № 2(41). С. 67–82. [https://doi.org/10.18524/2303-9914.2022.2\(41\).268701](https://doi.org/10.18524/2303-9914.2022.2(41).268701)
14. Mishchenko O., Petlin V., Puhach S. Spatial Patterns and Functioning of Water Springs in the Sacred Landscape Structure: The Case of Lviv and Volyn Oblasts of Ukraine. *European Journal of Geography*. 2025. 16(2). pp. 127–140. <https://doi.org/10.48088/ejg.o.mis.16.2.127.140>
15. Puhach S., Mezentsev K. The unevenly absorbed and induced intra-regional Facebook adoption in Western Ukraine. *Acta Universitatis Carolinae Geographica*. 2021. Vol. 56(2). P. 157–167. DOI: <https://doi.org/10.14712/23361980.2021.10>
16. Puhach S., Mezentsev K., Gnatiuk O. Social networking in the everyday life of student youth in Western Ukraine. *Geografický časopis*. 2021. Vol. 73, No.3. pp. 283–295. DOI: <https://doi.org/10.31577/geogrcas.2021.73.3.15>

17. Puhach S., Slashchuk A., Poruchynska I., Kaidyk O. Regional development and communication networks: case study of Western Ukraine. *Acta Scientiarum Polonorum Administratio Locorum*. 2024. 23(3). pp. 519–534. <https://doi.org/10.31648/aspal.9282>
18. Puhach S., Yaromenko O., Myronets N. Spatial features of the road network in Western Ukraine. *Ekonomichna ta Sotsialna Geografiya*. 2022. 87. C. 26–31.